Politični pregled.

Vihar in vihar. Državno zbornico otvorijo danes. V zadnjih tednih se je toliko vznemirljivega pripetilo, da je zrak pač že dovolj napolnjem z eksplozivnimi snovmi. In v zadnjem hipu se je pripetil zopet dogodek, ki označi ves položaj kot skrajno kritičen. Na dunajski univerzi so čutili italijanski dijaki potrebo, demonstrirati za laško vseučilišče. Prišlo je pri temu do spopadov med njimi in nemškimi dijaki. Naposled so potegnili Lahi revolverje in oddali na Nemce okroglo 15 ojstrih strelov. Kakih 30 dijakov je bilo težko ranjenih. Razburjenje je velikansko. Torej — revolver politično sredstvo! In v istem času napadajo praški češki tolovaji nemške dijake, v Ljubljani pa snemajo barabe zadnje dvojezične napise raz hiš. Vihar!

Služba pri oblastih. Glasom vladinega naročila bode ob priliki cesarjeve slavnosti dne 2. decembra služba pri vseh uradih ustavljena, v kolikor je to mogoče. Plačila, ki se jih daje po navadi 2. dec. se dobijo že 1. dec., ona, ki se jih daje po navadi 1. dec. pa že 30. novembra.

Novo državno postavo o kužnih boleznih predložila bode vlada državni zbornici. Posvetovanja so že končana.

Nadomestne volitve za trgovsko in obrtno zbornico v Gradcu. Volilne liste za te volitve so razpoložene v svrho vložbe ugovorov od 24 novembra do 7. decembra 1908 za celotni zbornični okraj v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Gradcu, Neutorgasse 57, 1. nadstr. in za vsak davčni okraj pri c. k. davčnih uradih med navadnimi uradnimi urami. Ugovore vložiti je pismeno in neposredno pri c. k. volilni komisiji za trgovsko in obrtniško zbornico, Gradec, Neutorg 57, 1. nadstr. in to v določenem roku na ta način, da se najkasneje 7. decembra 1908 pred poštnim zaključkom predložijo. Glej sicer na tozadevni inzerat v današnji številki!

Ministerski konzum. Nobena država menda ni imela in nima toliko ministrov kakor mi vbogi Avstrijanci. Od leta 1848, torej tekom 60 let, smo imeli že 26 ministerskih predsednikov. Dili so to: Kulmrat (5. aprila do 18. julija 1848); Dohlhoff (do 11. oktobra 1848); Schwarzenberg (do 11. aprila 1852); Buol (do 21. avg. 1859); Rechberg (do 4. februarja 1861); nadvojvoda Rainer (do 28. junija 1865); Belcredi (do 7. febr. 1867); Beust (do 27. junija 1867); Karl Auersperg (do 24. sept. 1868); Potocki (do 4. febr. 1871); Hohenwart (do 30. okt. 1871); Holzgethan (do 25. novembra 1871); Adolf Auersperg (do 15. febr. 1879); Stremayer (do 12. avgusta 1879); Taaffe (do 11. nov. 1893); Windischgrätz (do 19. junija 1895); Kielmannsegg (do 29. sept. 1895); Badeni (do 28. nov. 1897); Gautsch (do 5. marca 1898); Thun (do 23. sept. 1899); Clary (do 23. decembra 1899); Wittek (do 20. januarja 1900); Koerber (do 31. dec. 1904); Gautsch (do 2. maja 1906); Hohenlohe (do 28. maja 1906) in Beck (do 7. nov. 1908). — Ako bode Bog sreča dal, dobimo letos še enega novega! In to gre v denar, to košta precej drobiža! Oj ti srečna Avstrija!

Proračunski provizorij. Vlada predložila je državni zbornici začasni proračun za 6 mesecev, v katerem zahteva: za telefon 6 milijonev, za taversko železnico 18½ milijonev, za državne železnice 21½ milijonev in še 45 milijonev. Za lokalno železnico Celje-Velenje zahteva 375.000 kron itd.

Dezerterji. „Nar. L." poročajo, da je čez Savski most 28 avstrijskih vojakov v Beligrad dezertiralo. Po narodnosti so večinoma Čehi, Slovenci in Srbi. To so plodovi deželno-izdajalske prvaške vzgoje.

Vedno več naročil

prihaja na naš kmetski koledar. Opozarjamo, da letos ne moremo napraviti še druge naklade. Kdor bi torej zamudil pravočasno koledar naročiti, ta je sam odgovoren, ako ga ne dobi. Koledar se dobi proti naprej-plačilu za vse skupaj 70 vinarjev.

Dopisi.

Ponikva ob juž. žel. Tudi mene, dragi bralci „Štajerca", bi radi tukaj na Ponikvi ugonobili in pregnali, zavoljo tega, ker prebiram ta list. Pa motijo se, jaz se mislim dobro ukoreniti in vedno prebirati ta resnični časopis, ker ta si upa resnico govoriti povsvod in vedno. Pravijo mi, da sem nevernik in slab človek in da imam smrtni greh. Vprašam pa zdaj vas, dragi klerikalci, ali ni to tudi vnebovpijoči greh, da se vi med mašo ali po maši skoraj vsako nedeljo v krčmi skupaj zbirate in ako je kakšen naprednjak zraven ga zmirjate ali prigovarjate, naj bo na vašo stran in ker vas pa ne uboga, začnete razgrajati, okoli mize skakati, kleti in po mizi razbijati, da se pametnem človeku gabi zraven biti?! Pa tudi mladeniči so posebno izvežbani tukaj, zdaj gre eden zdaj drugi se spravljati dobro misleče mladeniče v klerikalni tabor; ali škoda ker nobeden noče več iti. Eden je mislil, in to je neki Zabukošek, hauptman od prvaških mladeničev, mene prisiliti, da bi šel k pevskemu društvo, da bi se v petju izuril in drugače izobrazil. Pa jaz mislim da ta kaplan bi me malo izobrazbe učil, ker ne more nemškega slišati. Jaz pa rad malo nemško govorim in ko bi me kaplan slišal, bi pa moral bežati kakor je bežal neki železniški delavec pri gostilni Štoflek. Ko bi ne bil ušel, bi ga bil ta močnokrvni kaplan hudo naropotal. Torej pozdrav; ob priliki še zopet kaj!

Podčetrtek. Po mojih opravkih sem prišel večkrat v trg Podčetrtek, ter sem med drugim imel priliko spoznavati čudni čas, ki ga kaže turnska ura. Od 6—7 ure zjutraj preskoči kazalec turnske ure po navodilo mežnarja Cvetka za ½ ure naprej. Od 7 ure do opoldne gredo kazalci očividno nazaj, do tega časa ostane ura zopet za ½ ure za poštnim časom nazaj; do ene ure se požurijo kazalci skoraj za ¼ ure naprej! Od ene ure naprej pa zopet počivajo ter zamudijo zopet ½ ure časih še več do večera. Pa čudno! Po nedeljah pa gre turnska ura ednako z poštno uro, ki je na zobah komandantu turnske ure. Tedaj suma: v šestih dnevih zaostane ura čez 10 ur; tedaj deset ur si delal vbogi delavec, trpin, svojem delodajalcem zastonj, in tvojo potno čelo ob času hudega dela obračal proti turnski uri, kedaj se bodeš odpočil. A varali so te na teden čez 10 ur; kdo Ti to poplača? — Poplačan pa je bil mežnar za par svetlih kronic, zato pa je pridno obračal na turnski uri kazalce nazaj! — Ali vedo ti ljudje nebovpijoči greh: „Delavcem zasluženo plačilo odtrgovati, je greh, ki vpije k nebu za maščevanje!" — Opazovalec.

Vareja niže Ptuja. Dragi „Štajerc"! Ti veš dobro, da imaš v naši občini veliko naročnikov in da so večinoma naprednega mišljenja, pa enkrat Ti moramo nekaj naznaniti. Čudno, imamo tukaj eno žensko bitje, ona ima črne lase, pa kratke noge, jezik ima pa dolgi da nima mere — in je strastna klerikalka. Dragi „Štajerc", tudi tebi ne prizenese. Ta žena je taka, da kar v njeni rog ne trobi to je vse ferdamano. Najpopred napada svojega moža s tako grdimi besedami, da tukaj ni za popisati, — da se nam sosedom studi; ako pa se mož eno malo zreži, potem mu zbeži po celih deset dni, se poteple po šumah kako kaki šolar, ki noče v šolo hoditi. Kako pa je bilo po leti, da si bila gor na orehovo drevo splezala in si poslušala, kaj so se tvoji lačni mlatiči v škednji pogovarjali? Rajši bi jim bila ta čas obed skuhala. Pusti svoje sosede v miru, ker jim očitno oponašaš kake haveloke nosijo, pa to tebe nič ne košta, naj nosimo haveloke ali vinterroke, vse glih, bodi enkrat pametna, ker letošnja vinska kapljica je zelo močna. Ako se ne poboljšaš bomo prosili Tebe, dragi „Štajerc", za prav ojstri štrigelj, ker krtača je premehka. Več sosedov.

Iz Zibike. Dragi „Štajerc!" Nekaj novega ti pa vendar od Zibike moramo naznaniti, ker drugač nam je dolgi čas. Letos je bilo dobro in bolj suho leto. Res, krme je bilo zelo malo, pa pšenice je bilo primerno. Vinogradi so bili letos polovico boljši od lani. Kmetič in „curice" so se veselile po goricah, zdaj pripevale zdaj juckale. Ko je prišla pa zahvalna nedelja, da so se šli Mariji zahvalit na Tinsko goro, je ljudstva bilo zelo velike od večih far. Tudi so prišle pristaške „curice", ker sem jih vidal pri pijači in pojedi v posebni sobi, videl sem tudi da je bila zraven neka kuharica. No kaj pa vi Zibiške „curice" da ste tako žalostne? Oh, oh, kaj bi ne bile, sneg je zapadel, zima je tukaj, kolnoto korenje je še zunaj, kak se bomo ženile? Repa je zrela! Zdaj pa prašamo g. Jozef Kranca, župnika v Zibiki, za kaj kaže sv. Jernej iz oltarje nož? Ker ni obhajal letos svojega goda! Bojte se ga

Pogance.

Po povesti H. Fraungruber).

(Konec)

Tedni in tedni so minuli in vse se je spremenilo. In vsi prijazni časi so prišli čez kmeta. Lepa kmetica se je smejala in zabavala — z vsakim drugim. Pila in jedla je in se peljala rada na sejem, — ali sama. Kregala in vpila je tudi rada — a najrajše s svojim možem. Kmet je znal sicer proti poslom hud biti, pred svojo Aniko pa je izginila vsa njegova samozavest kakor maslo v solncu. Ona je imela prvo besedo v hiši in on — sploh nobene. Lahkomaren je sedel kmet po zimi na peči, poleti pred hišo in zizal na svoji pipici, medtem ko je dvigala mlada ženska v hiši vladarsko žeslo. To svojo vlado bi kmetica sicer prav rada delila — z lepim, krepkim prvim hlapcem, kateremu je kazala tiste sladke oči, po katerih je kmet zaman hrepenel. Ako je kmet to opazil? Hlapec pač, kajti živel je kakor Bog na Francoskem. Malo dela in veliko jesti.

To je bilo, kar je kmeta najbolj jezilo; vedno je bilo v skledi, kar je hlapec najrajše jedel. Ali mastne pogance*), zlato-rumeno pečene, ki jih je Hoisl najraje jedel, niso prišle nikdar na mizo. To mu je srce težilo. »Tako nič nimam na svetu, zobe kakor pogorena vas, s katerim se ne more gristi, pa niti pogance ne dobim«.

Tako je sedel nekega dne zopet na hišni klopi in izpraznil svojo pipo, ko se je veseli zdravnik na svojem štajerskem vozu mimo pripeljal. Pred kmetom se je ustavil in vprašal: »No, oča, kako pa kaj gre?«

Hoisl je stopil počasi k vozu, stisnil zdravnikovo roko in rekel: »No, no, kako mi gre? Na obeh koncih za nič in v sredi ničvredno«.

»Sakralot, to pa potem ni posebno dobro. Ali Vam manjka spanja?«

»To ne, po noči spim kot medved. Ali želodec mi nagaja — nič ne prenese; le pogance, mislim, bi mi dišale!«

»No, zakaj jih ne jeste, ako Vam dišijo?«

»Ker jih ne dobim. Ona jih ne peče, vedno pravi, da to ne nese!«

Zdravnik, ki pride veliko okoli, ve že davno, koliko je ura na vsakem posestvu bila. V njegovih veselih očeh se zasveti nekaj. Prijazno potrka kmeta na ramena in meni »Vam bodem pa pogance za zdravilo zapisal, morda Vam bode potem lažje. Ali za to zdravilo se mora človek posebno držati. Pa me malo spremite in Vam bodem vse razodel«.

Voz je peljal počasoma naprej. Medtem ko je kmet poleg voza korakal, govoril je doktor z njim. In čimbolj je govoril tem veselejše je postalo kmetovo obličje. Ko se je Hoisl proti domu vrnil, bi kmalu zavriskal: »Sakrabolski dečko je ta naš doktor«, se je smejal Hoisl in se zadovoljen vsedel na svojo klop.

Zdravnik pa se je peljal naprej. Na koncu vasi srečal je kmetico s hlapcem in drugimi posli, ki so prihajali ravno od polja.

»Hej«, je rekel doktor in izpustil vajeta, »vedno bolj fejst ste, Hoisl-kmetica. Ko bi vsi ljudje tako izgledali, bi morali zdravniki od lakote poginiti. Ali Vaš mož, no, pri temu mi nekaj v redu. Star je pač že in proti starosti ni nobene medicine. No, pa zato Vam ne treba skrbeti; — le na masti pečene stvari ali pa sir mu ne smete dajati, to bi mu škodovalo in bi znal umreti«. In voz se je že odpeljal naprej.

Anika je postala bleda in potem zopet rdeča in je pogledavala hitro za posli.

Ko je prišla domu, pobožala je presenečega kmeta po bradi in vprašala z medeno sladkim obrazom: »Hoisl, kaj pa je s tabo, da izgledaš tako trudno? Meni se grozno smiliš«.

Kmet je stisnil pest v žepu, ali zdravnik ga je bil natanko podučil. Zato se je držal nazaj in odgovoril žalostno: »Ja moja Anka, meni manjka mladost. Tako slabo mi je. Mislim da ne bom več dolgo«.

»Kaj pa še ne, Hoisl! No, le počakaj, kaj ti bom danes še skuhala. Kaj praviš, ko bi ti spekla — pogance? Saj vem da imaš pogance tako rad«.

In zdaj je pričelo za kmeta Hoisl lepo življenje. Zutraj je dobil pogance in opoldne in zvečer zopet pogance! To je trajalo približno en teden. Kmet je z veseljem jedel in se veselil, da ima babo za norca. In ko je Anika nekega dne vprašala: »Kaj ne, ti strijo dobro, pogance?« — odgovori je dožno: »Pač, pač, dobre so že, — ali nekaj je čudnega pri temu: odkar jem toliko poganc, vidim vsak dan slabše, vid me zapušča vedno bolj«.

»O tepec«, se je smejala žena, ki je svoje veselje komaj skrila; »to je starost kriva. Moraš še več poganc jesti, potem bo že bolje«.

In bolje je bilo! Čimbolj je Hoisl po zvitem nasvetu zdravnika trdil, da vidi vedno slabše, tembolj so se mu odprale oči glede razmerja njegove Anike s hlapcem. Ali njegova zaljubljenost je že davno izginila in zato je bil prijazen kot maček s svojo baburo. Samo kadar je na fajmoštrove besede mislil, prijel se je žalosten za čelo.

Umrl še do danes ni, vkljub temu, da kar plava v maslu in ga žena skoraj zaduši z mastnimi zlato-rumenimi sladkimi pogancami . . .

*) Pogance — pecivo, napolnjeno z smetano in sirom. Navadna jed na Spodnjem Štajerskem.